ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ - 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ - БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 176. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ВЕРЕСНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 19, 1975 No. 176. VOL. LXXXII.

ПРИМІЩЕННЯ В НОВІЙ БУДІВЛІ УНС СТАЛИ ФАКТОРОМ В ЕКОНОМІЦІ МЕТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРКУ — НЮ ДЖЕРЗІ

Ню Йорк. — З останніх повідомлень виходить, що приміщення в новій 15-поверховій Будівлі Українського Народного Союзу в Джерзі Ситі стали фактором в скомплікованій економіці цієї світової метрополії. „Ню Йорк Таймс" у своєму виданні з 18-го вересня ц.р. подає на першій сторінці велику вістку про те, що велика нюйоркська інвестиційна фірма „Віден енд Компані" рішила перенести майже половину своїх фінансових активностей до Джерзі Ситі, щоб оминути накладених в Ню Йорку податків на цінні папери. З повідомлення виходить, що ця велика фінансова фірма вже підписала вступне домовлення про винайм цілого 15-го поверху та додаткових 4,000 квадратних стіп поверхні на 14-му поверсі для своїх бюр, які вона мала б зайняти на весні наступного року. „Ню Йорк Таймс" дальше інформує, що існуюча вже від деякого часу „загроза", що більші фінансові фірми можуть покинути Ню Йорк з уваги на податки, становитиме „серйозний економічний удар для міста". В повідомленні сказано, що „коли б інші великі інвестиційні фірми пішли тим самим слідом, то це могло б підважити перевагу Волл Стріту, як крайового біржевого центру". Згадана фірма „Віден енд Компані" є першою з великих фінансових корпорацій, які рішилися на практичний крок переходу до Ню Джерзі, але це вже викликало негайну відповідь правління Ню Йорку. Посадник Абрагам Бім — сказано в повідомленні „Ню Йорк Таймсу" — негайно заявив через свого речника, що він прохав Адміністрацію Економічного Розвитку безпосередньо зустрітись з представниками фірми „Віден енд Компані", щоб „розглянути, чи можна ще щонебудь зробити, щоб не допустити до переносу". Рівночасно Алан Н. Віден, президент фірми, заявив, що 120 із усіх 360 затруднених фірмою урядовців в Ню Йорку „перейдуть на працю в новому, 15-поверховому будинку в долішній частині Джерзі Сити, положеному над рікою (Гудсоном) прямо напроти Світового Торговельного Центру в долішній частині Ню Йорку; з нового приміщення фірми Віден можна переїхати підземною залізницею за три хвилини і 30 центів до Волл Стріту" — сказано в повідомленні. Віден також заявив, що бюра і працівники всіх фінансово - інвестиційних активностей будуть перенесені до Джерзі Ситі, а в Ню Йорку залишиться тільки персонал процесування, книговедення та компютерів. Віден сподіється, що перехід до Джерзі Ситі заощадить фірмі який мільйон долярів із передбачених 2-ох з половиною мільйона долярів. Це тому, бо деякі переведені поза Ню Йорком але для Ню Йорку біржеві трансакції таки підлягають нюйоркському оподаткуванні.

„Ню Йорк Таймс" в цьому ж повідомлені широко цитує також твердження головного предсідника УНС Йосипа Лисогора, що „практично кожна інвестиційно-фінансова фірма з долини міста Ню Йорку цікавилася вже приміщеннями в Будівлі УНСоюзу та їх оглядала, за виїмком фірми Мерілл Линч, яка вже має свої бюрові приміщення в Ню Джерзі". Й. Лисогір — згідно з повідомленням „Ню Йорк Таймсу" — дальше вияснив, що Будівля УНС є одною з кількох нових в цьому районі та що він мав інформації про те, що інші інвестиційні фірми „зарезервували місце" в Нюарку та в Джерзі Ситі. Й. Лисогір відмовився назвати ці фірми, але „Ню Йорк Таймс" на підставі власних інформацій називає цілий ряд з них.

Усі ці інформації подав у своєму виданні з 18-го вересня також престижевий і авторитетний у фінансових справах „Волл Стріт Джорнал".

Конкуренція через Гудсон. На фото внизу видно долішню частину Джерзі Ситі над Гудсоном, в якій приміщена нова Будівля УНСоюзу (зазначена білим кружком зліва), та адміністрований УНСоюзом житловий будинок, в якому живе вже кілька десятків українських родин, переважно емеритів. Ця частина міста називається Ексчейндж Плейс (Місце Обміну — біржі), бо саме тут ще на початку цього сторіччя зосереджувались великі фінансово-біржеві трансакції, які опісля поступово переходили і зосереджувалися в районі Волл Стріту, панораму якого, включно із величезними новозбудованими будівлями Світового Торговельного Центру, по нюйоркському боці Гудсону видно (вгорі) на цій фотознимці.

БОРГОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ УНС ПЕРЕСТУПИЛИ МІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ

Джерзі Ситі. — Боргові зобов'язання, що їх видає допоміжна Українська Народна Корпорація Віднови Міста членам Українського Народного Союзу за пропоновані ними позички на покриття коштів нової Будівлі УНС, вже переступили один мільйон долярів — звітувала касир УНС і допоміжної Корпорації мґр Уляна Дячук на річних нарадах Ради директорів згаданої Корпорації, що відбулися тут 10 вересня. Як відомо, УНСоюз з адміністраційно-технічних причин та міркувань створив згадану допоміжну Корпорацію, якої він є виключним власником. Ця Корпорація формально приймає від членів УНСоюзу пропоновані ними позички та видає на них ґарантовані УНСоюзом боргові зобов'язання. Як відомо, позички приймається в кожній висоті до жовтня 1978-го року і від них платиться вісім відсотків, при чому від позичок у висоті п'ять і більше тисяч ці відсотки виплачуються квартально, а від одної до п'ять тисяч долярів відсотки виплачуться піврічно. Корпорація видає ці ґарантовані УНСоюзом боргові зобов'язання також порядком своєї прислуги членам, які бажають корисно для них інвестувати свої ощадності в рідній установі. Видача цих боргових зобов'язань на бажання членів УНС продовжується. Згідно із звітом пані Дячук, досі Корпорація одержала від членів і Відділів УНС всіх 189 позичок на загальну суму 1,010,000.00 долярів, при чому є позички в такій висоті: одна на 36,000 долярів, одна на 25,000, шість позичок по 20,000, три по 15,000, одна на 13,000, одна на 12,000, 12 позичок по 10,000, чотири по 7,000, три по 6,000 та 66 позичок по 5,000 долярів. Решта 84 позичок є у висоті від одної до чотирьох тисяч долярів.

У звіті касира також стверджено, що теперішні річні прибутки з винайму приміщень в новій Будівлі УНСоюзу вже виносять 781,000.00 долярів, в які ще не включено передбачені прибутки із щойно винайменого 15-го та частини 14-го поверхів.

На цих річних нарадах допоміжної Корпорації переобрано також її дотеперішню Раду Директорів в особах: Йосип Лисогір, Володимир Сохан, мґр Уляна Дячук, мґр Іван Винник і проф. Тарас Шмаґала.

В Торонті відзначать Д. Бортнянського концертом Ганни Колесник

Торонто, Канада. — Цієї неділі, 21-го вересня ц. р., в Торонті відзначать 150-річчя з дня смерти визначного композитора української церковної музики Дмитра Бортнянського окремим концертом нашої співачки-солістки Київської опери меццо-сопрано Ганни Колесник. Концерт відбудеться о год. 7-ій вечора в Мессей Голл (178 Вікторія вулиця) і його влаштовує Мистецька Рада Комітету Українців Канади — Відділ в Торонто, під патронатом Високопреосвященніших Филипа Ф. Покока, Архиєпископа Торонта, Митрополита Михаїла і єпископа Ізидора Борецького. У програмі твори українських композиторів - клясиків Дмитра Бортнянського, М. Березовського, А. Веделя та українські пісні. При фортепіяні Лев Баркін.

МОСКВА ПОГОДИТЬСЯ ПЛАТИТИ ЗСА ВИЩІ СТАВКИ ЗА ПЕРЕВІЗ ЗЕРНА

Вашінґтон. — Президент Джералд Форд у середу, 17 вересня, повідомив членів кабінету, що совєтські власті „тентативно" погодилися платити американській торговельній фльоті вищі ставки за перевіз американського зерна до СССР ніж попереднє домовлення передбачувало. В 1972-му році Москва погодилася платити 9.50 доляра за перевіз одної тонни зерна а тепер „тентативно" погодилася платити 16 долярів за кожну тонну. Президент Форд заявив, що домовлення щодо нової ставки ще не остаточне, але сподівається, що договір може бути підписаний протягом наступних кількох днів, або тижнів. Інформації про „тентативне" домовлення щодо вищих ставок передав Президентові секретар торгівлі Роджерс Мортон, який тиждень тому вислав до Москви групу працівників Департаменту торгівлі, які мають обговорити із совєтськими властями різні проблеми, зв'язані з продажем зерна для СССР. Американські представники в Москві також повідомили секретаря Мортона, що існують „добрі вигляди" на те, що Москва погодиться підписати довгореченцеві контракти в справі закупівлі зерна в ЗСА, що до якоїсь міри запобігло б раптовим підвишкам в цінах харчових продуктів в Америці.

Як відомо, 9-го вересня, Білий Дім повідомив, що дійшло до тимчасового компромісу між Урядом і робітничими спілками американської торговельної фльоти, які 18-го серпня повідомили, що не будуть навантажувати на кораблі зерна до СССР аж поки Вашінґтон не поробить заходів, які запевнять, що через цей продаж зерна не зростуть ціни на харчові продукти тут в ЗСА і поки не буде гарантовано, що велика частина проданого зерна буде перевезена американськими кораблями і поки не будуть підвищені ставки за перевіз цього зерна.

Вірменин признався до шпигунства на користь СССР

Ню Йорк. — У вівторок, 16-го вересня, нюйоркський ювелір Саркіс Паскаліян, народжений у Ливані вірменин, признався до шпигунства на користь Совєтського Союзу. Паскаліян і його далекий родич Сагак Дедеян, математик із Роквелл, Меріленд, були 27-го червня ц. р. арештовані працівниками Федерального Бюра Інвестиґації і обвинувачені в переданні совєтським „дипломатам" таємних документів, зв'язаних з оборонною спроможністю НАТО та ЗСА. Сагак Дедеян ще очікує судової розправи.

Цим двом вірменам закидається, що Паскаліян фотографував у домі Дедеяна таємні документи на замовлення совєтських дипломатів-агентів. У цій шпигунській справі мали бути замішані два секретарі місії Совєтського Союзу до Об'єднаних Націй, Едвард Шаршіян й Абдульхалік Гаджієв, а також Петрос Петросіян, який у 1971-му році був совєтським делеґатом на конференцію в справі людських прав, яка проходила в Ню Йорку. Згідно з речниками Еф-Бі-Ай та за словами самого Паскаліяна, він був зверб ований на шпигунську роботу в Єреван., столиці Вірменської ССР. У 1971-му році Петрос Петросіян доручив йому переїхати до ЗСА, де він одержав ближчі інструкції від працівників КҐБ щодо шпигунства. У 1973-му році Паскаліян, який в Ню Йорку мав ювілирну крамницю, у домі математика Дедеяна фотографував таємні документи і передавав фільм секретареві совєтської місії Шаршіянові. Згідно з інформаціями совєтської місії, Шаршіян, а також два інші совєтські „дипломати", Гаджієв і Петросіян, які були причетні до цієї шпигунської справи, тепер перебувають в СССР. Арештованому шпишпигунові Паскаліянові грозить доживотне ув'язнення, а Дедеян може бути засуджений на 10 років ув'язнення та 10.000 долярову кару.

Цього вікенду три Округи УНС відбудуть свої збори

Джерзі Ситі, Н.Дж. — З Головної Канцелярії Українського Народного Союзу інформують, що в кінці цього тижня три Союзові Округи: Клівленд, Чікаґо і Нюарк, матимуть свої організаційні збори, на яких секретарі Відділів та інші урядовці, разом з членами Екзекутиви обміркують осінню організаційну кампанію, завданням якої є придбати до кінця цього року 2.500 членів на загальну суму забезпечення 6.000.000 долярів.

Збори в Клівленді відбудуться в п'ятницю, 19-го вересня ц.р. о год. 7-й вечора в кафетерії церкви св. Йосафата — 5720 Стейт ровд, Парма, Огайо. Головний Уряд репрезентуватимуть на зборах головний предсідник Йосиф Лисогір, головні радні проф. Тарас Шмаґала і д-р Богдан Футей та обласний організатор Богдан Дейчаківський.

В Чікаґо збори відбудуться в суботу, 20-го вересня ц.р. в залі Союзового Дому при Н. Вестерн евеню о год. 7:30 вечором. Репрезентантами Головного Уряду будуть: головний предсідник Йосип Лисогір, головні радні д-р Мирон Куропась і інж. Анатолій Дорошенко та обласний організатор Богдан Дейчаківський.

Цієї ж суботи, 20-го вересня свої збори відбуде Округа Нюарк в приміщенні Українського Народного Дому — 140 Проспект евеню в Ірвінґтоні о год. 6-й вечора. Представниками Головного Уряду будуть: головний організатор Степан Гавриш, головний радний Євген Іванців і обласний організатор Василь Оріховський.

Союзовий День в Чікаґо

Численні Союзові Дні, які відбувались колись по наших громадах, сьогодні не відповідають численності УНСоюзу. Союз росте в членах і фінансах, а Союзові Дні рідшають. Колись навіть окремі Відділи УНСоюзу влаштовували свої пікніки, фестини і дні; тепер ту ролю перебрали Окружні Комітети Відділів. За часів, коли їздили тільки возом і кіньми, коли ще мало було авт і не було ще добрих доріг, а площі на дозвілля були далеко поза містом, люди хотіли збиратися на свіжому повітрі, хотіли бачитися зі знайомими, хотіли фінансово скріпити відділову касу бо треба було грошей не лише для себе, але й на допомогу рідному краєві.

Тепер Рідному Краєві —

(Продовження на стор. 4-ій)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

Заповідають Делеґатський З'їзд Братства Дивізійників у ЗСА

Детройт (О. Л-ий). — З Крайової Управи Братства кол. вояків І Української Дивізії УНА в ЗСА інформують, що 14-ий Делеґатський Крайовий З'їзд Братства в ЗСА відбудеться у Детройті в суботу й неділю, 4-го жовтня ц. р., в приміщеннях Української Вищої Школи при вул. Генлі.

У програмі З'їзду, що почнеться в 11-ій год. перед пол. в суботу, 4-го жовтня, передбачені звіти із дворічної діяльности теперішньої Крайової Управи, яку очолює тепер інж. Юрій Тис - Крохмалюк з Детройту, вибір нової Управи на слідуючу каденцію двох років та інші актуальні справи.

Після закінчення ділових нарад вечором того ж дня відбудеться о год. 6:30 з'їздовий бенкет із мистецькою програмою, в якій, між іншим, виступить молода і надійна українська оперова зірка меццо - сопрано Діяна Зола,—яка, закінчивши вокальні студії, відбувала вже своє концертове турне по Европі, а будучи серцем і душею щирою українською патріоткою (сама народжена у ЗСА) постійно співає в церковному хорі Непорочного Зачаття в Детройті та виступає на українських імпрезах. Після бенкету відбудеться забава.

В неділю, 5-го жовтня, після Богослуження відбудуться поширені наради Головної Управи Братства під проводом її голови д-ра Романа Дражньовського спільно з членами Крайових Управ у ЗСА і Канаді.

УКРАЇНСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ім. ПЕТРА МОГИЛИ В ЧІКАҐО

Український Педагогічний Інститут ім. П. Могили в Чікаґо (раніше: Українські Вищі Освітні Курси) розпочинає свій (11-ий з черги) академічний рік у суботу 27 вересня в год. 9:30 ранку в приміщенні СУА при 2218 В. Чікаґо вулиць. В програмі осіннього семестру такі виклади: 1. Новітня українська література — проф. Б. Рубчак; 2. Совєтська Україна (вибрані питання з культури, політики і економіки) — проф. В. Маркусь; 3. Методика навчання української мови і літератури ч. I. — проф. М. Семчишин. Учасниками курсів можуть бути абсольвенти українських шкіл із закінченою американською (чи іншою) середньою освітою.

З'ЇЗД Т-ВА СВ. АНДРЕЯ

Гантер, Н.Й. — Управа Священичого Товариства св Андрея інформує, що тут 15 і 16-го жовтня ц.р. відбуватиметься З'їзд Священиків Української Католицької Помісної Церкви (Американської Области), в якому візьмуть участь душпастирі Філядельфійської, Стемфордської і Чікаґської Епархій. У програмі: середа — год. 2-га Молебень та сповідь, ділова частина; четвер — год. 8-ма рано Соборна Свята Літургія в церкві св. Івана Хрестителя та продовження ділових нарад.

ДОПОВІДЬ МҐР УЛЯНИ ЦЕЛЕВИЧ

Ню Йорк, Н.Й. — Управа Відділу Об'єднання Жіноч Оборони Чотирьох Свобід України інформує, що в суботу, 20-го вересня ц.р. о год 5:30 вечором тут в залі УВФ при 315 Схід 10 вулиця, мґр Уляна Целевич, голова Головної Управи ОЖ ОЧСУ, виголосить інформативну доповідь на тему: „Підсумки жіночої Конференції в Мехіко". Доповнюючі інформації подадуть інші делеґатки на цій Конференції. Буде також висвітлення прозірок.

ЗУСТРІЧ ТАБОРОВИХ ГІМНАЗИСТІВ

Клівленд. — Під кінець цього тижня, в днях 20-го і 21-го вересня, тут відбудеться ювілейний з'їзд всіх гімназистів українських таборів Травнштайну-Діллінґену, як теж мешканців цих примірних українських таборів, зокрема Діллінґену, де 1948 р. відбувся ІІ-ий з'їзд ЦПУЕН. В рамках з'їзду відбудеться бенкет, на якому виголосить промову проф. Юра Яремкевич, та баль.

ПРИГАДКА

Громадський Комітет для відзначення 200-річчя ЗСА при Відділі Українського Конґресового Комітету Америки у Філядельфії пригадує українським образотворчим мистцям, зацікавленим у виставці, яку влаштовує згаданий Комітет від 8-го до 22-го листопада 1975 р., у залях Музею Пенсильвенійського університету, що зголошення на виставку треба надсилати негайно на адресу Громадського Комітету: Ukrainian Bicentennial Committee in Phila., 5004 Old York Road, Philadelphia, Pa., 19141, залучуючи при тому переказ на 10 дол. З огляду на друк каталогу проситься надсилати твори (по одному від мистця) до кінця вересня 1975 р.

ДОПОВІДЬ ПРО БРАЗИЛІЮ

Ірвінґтон, Н. Дж. — В суботу, 20 вересня, о год. 6-ій вечора, д-р Теодозія Савицька, яка недавно відбула поїздку по українських осередках в Бразилії, висвітлить тут прозірки зі своєї подорожі і розкаже про життя українського студентства в Бразилії. Доповідь відбудеться в Народному Домі, при проспект Евеню.

ВИСТАВКА ІРИНИ ФЕДЕНИШИН В ЧІКАҐО

Чікаґо, Ілл. — Заходами 22-го Відділу Союзу Українок Америки в днях 26, 27, 28-го вересня 1975 р. відбудеться виставка картин Ірини Феденишин в галерії Т-ва „Леви" при 2353 Вест Чікаґо Евеню. Відкриття виставки відбудеться в п'ятницю 26-го вересня, о год. 7:30 вечора. Слово про мисткиню скаже Олександра Дяченко - Кочман. Виставка буде від 10 год. ранку до 9-ої вечора, в неділю — від 10 год. ранку до 5-ої по пол. Виставлені картини до набуття.

ТОВАРИСЬКА ЗУСТРІЧ З о. Б. КУРИЛАСОМ

Ірвінґтон, Н. Дж. — В суботу, 20-го вересня ц. р. о год. 5-ій по полудні в приміщенні церкви св. Івана Хрестителя — 719 Сенфорд евеню в Нюарку-Ірвінґтоні відбудеться товариська зустріч з о. Богданом Куриласом, довголітнім душпастирем українців-католиків в Бельгії, на яку запрошено чисельних колишніх парафіян — жителів Бельгії, приятелів о. Богдана, наукових, культурних і суспільних діячів. В програмі зустрічі передбачено вступне слово, доповідь о. Б. Куриласа „Українці в Европі і за океаном", виступи письменників Миколи Понеділка й Івана Керницького-Ікера та мистецька програма.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Наука з помилки

„Еррare гуманум ест" — помилятись є людським — казали вже старинні. Кожна бо людина може помилитись, але тільки дурень до своєї помилки не признається. Помилилася також чи не найбільш авторитетна в світі книга знань, якою є славна „Енциклопедія Брітаніка". Помилилася, до помилки призналася і з помилки без сумніву навчилася.

Це відноситься до матеріялів про підсовєтські республіки, що їх „Брітаніка" замовила в підсовєтських авторів і надрукувала в останньому своєму виданні.

Читачі „Свободи" знайомі з цією проблемою із опублікованих в липні минулого 1974-го року в щоденнику і англомовному тижневику листів проф. З. Л. Мельника із Сінсінатського університету до редакторів „Брітаніки" та відповіді редакційної асистентки „Брітаніки" Гелен Л. Карлок. Проф. Мельник цитатами й арґументами доказував надруковані в „Брітаніці" пропагандивні нісенітниці підсовєтського автора відносно України і з тієї причини відкликав своє замовлення на ту 30-томову книгу знань. „Брітаніка" зі свого боку пробувала бодай дещо виправдати, так би мовити, редакційною технікою і політикою допущені помилки, стверджуючи також, що вона свідома пропущених помилок, та рівночасно інформуючи, що вони будуть виправлені в черговому виданні.

І це сталося раніше, ніж можна було сподіватися. Листи і протести проф. З. Л. Мельника були одні з перших, але цілком певно не одинокі. Згідно з інформаціями, що їх подав Ізраель Шенкер в „Ню Йорк Таймсі" з 17-го вересня, „Брітаніка" власне в результаті листів і протестів та критичних рецензій у наукових журналах, зокрема у „Славік Рев'ю", визнала, що подані в ній матеріяли про кожну із 15 совєтських республік, написані совєтськими авторами, є „помилкові" та поінформувала, що вже почався процес їхнього виправлення.

З цього розвитку подій напрошуються деякі засадничі і практичні висновки. Вже сказано, що помилятись є людським і кожна людина, як і кожна група людей, може зробити помилку. Зробила її і „Брітаніка". Це справа засаднича, як і засадничою є та помилка, якої досить часто ми всі допускаємось, не тільки підозріваючи, але і явно обвинувачуючи у злонамірені інших, що помилилися. Часто бо трапляється, що завваживши помилку в газеті чи книжці, ми відразу обвинувачуємо авторів і видавців у всіх первородних гріхах, від брехні починаючи. Такі обвинувачення рідко коли допомагають направі помилки.

З цього і практичний висновок: спостерігши помилку, треба звернути на неї увагу і пробувати арґументами, а не обвинуваченнями або й лайкою, причинитись до її направи.

І другий практичний висновок: стукайте, а вам відкриють двері. Багато з наших кваліфікованих науковців і політиків це роблять, але важливе, щоб їх було більше. Свого часу в нас існувала навіть окрема комісія для слідкування за помилками в чужих публікаціях та їх спростовування, але від деякого часу нічого про цю комісію не чути.

Дальший висновок:

Вже давно наші попередники визначили поширювання правди про Україну за головний засіб у наших зусиллях допомогти рідному народові в його змаганнях до волі і незалежности, до здобуття належного йому „місця під сонцем". Це й було причиною та метою того, що Український Народний Союз уже в трицятих роках, з ініціятиви тодішнього редактора „Свободи" д-ра Луки Мишуги, започаткував коштовну публікацію книжок про Україну. Завершенням тієї ініціятиви д-ра Мишуги була публікація Англомовної Енциклопедії Українознавства. Появилося вже й чимало інших наукових джерельних праць, але все це ще можна вважати тільки краплею в морі потреб. Із створенням Гарвардського Українського Дослідчого Центру та продовжуванням і започаткуванням українознавчих курсів у багатьох університетах і коледжах відкриваються нові можливості і нові потреби для максимального поширення власне цієї преважливої ділянки нашої активности. Але з жалем треба ствердити, що ці справи ще далеко не мають у нас такої уваги і такої підтримки, на які вони заслуговують.

Можна також сподіватись, що і „Брітаніка" дещо навчиться зі своєї помилки. Якщо це престижеве видавництво нарешті переконається, що совєтські автори, без уваги на їх наукові досягнення і стаж, були і є невільниками забріханого режиму та мусять завжди і всюди виконувати ролю пропаґандистів, то остання помилка, до якої „Брітаніка" призналася та яку направляє, вийде тільки на користь самій „Брітаніці" і всім заінтересованим.

СССР розпочав випробування нових ракет

Вашінгтон. — Західня військова розвідувальна служба поінформувала, що Совєтський Союз розпочав в Берінґовій протоці, яка є важливим стратегічним пунктом Північно-Атлантійського Оборонного Пакту, випробування своїх ракет різного калібру. Військові аналітики стверджують, що маневри совєтської військової фльоти якраз в цьому обширі мають велике політичне і військове значення для Совєтського Союзу. В першу черґу СССР бажає продемонструвати здібність совєтської фльоти оборонити порт Мурманськ, один з найбільших військових портів, і рівночасно перестерегти НАТО перед евентуальним військовим шпіонажем в Берінґовій протоці. Ці ж аналітики стверджують, що СССР мабуть хоче також вплинути на Норвегію, з якою в короткі мають розпочатися переговори про врегулювання руху кораблів в Берінґовій протоці. Совєтські пропаґандисти вже неоднократно виступали з критикою присутности військ НАТО у цій затоці, вказуючи на підслухові електронічні апарати, заінстальовані в місцевості Фінмарк у північній частині Норвегії.

Випробування совєтських ракет розпочалося 11-го вересня ц.р. і триватиме до 27 вересня включно. У повідомленні також сказано, що військові порти в околиці Мурманська є „матірними портами" для совєтських підводних човнів, які дуже часто появляються також біля берегів ЗСА.

В. Чапленко

ІСТОРІЯ І ЗМІСТ ОДНОГО ВІДКРИТОГО ЛИСТА

У цій моїй статті буде мова про відкритий лист до владущої особи, — приватних відкритих листів взагалі не буває, за такі листи не можна вважати навіть поштових листівок, „фактичну відкритість тексту яких охороняє неписане правило: читати чужі листи — ознака некультурности.

Звичайно, бувають закриті листи й до владущих осіб. Такими листами та телеграмами засипають, наприклад, американці своїх президентів з приводу таких чи таких їхніх заходів у державній політиці, схвалюють їх, ті заходи, чи, навпаки, жорстоко критикують. У відкритих листах їхні автори хоч і звертаються до певних осіб, але навіть не надсилають на адреси тих осіб, бо мають на увазі ширше коло читачів, часто увесь свій нарід, а інколи й увесь цивілізований світ. Таким історично відомим листом був колись лист Еміля Золя „Я звинувачую!" написаний з приводу т.зв. процесу Дрейфуса. Внаслідок оприлюднення цього листа Емілеві Золя довелося навіть тікати з Франції. Цей останній факт свідчить, що писання листів до владущих осіб у різних державах дає різні наслідки. Якщо в Америці президенти можуть брати на увагу таке чи таке ставлення до своєї політики американських громадян і так чи так свою політику пристосовувати до вимог народу, а автори листів можуть спокійно спати, то в фашистських та комуністичних державах, які нібито виникають для охорони національних або соціяльних прав своїх „громадян" (зрештою, між фашизмом і комунізмом можна ставити математичний знак рівности, адже ще В. Сосюра, член КПУ, писав: „Я не знаю, хто я, — комуніст чи червоний фашист", та й Муссоліні і Гітлер тільки наслідували Леніна), писання навіть приватних листів до владущих осіб призводять до такого лиха, як це сталося з В. Косаренком - Косаревичем, що написав був листа до Гітлера про його політику на Україні, або оце тепер з Миколою Руденком, що писав спочатку закриті листи до ЦК ВКП а потім мусів оприлюднити відкритого листа до самого Брежнєва.

Історію цього останнього листа та його зміст я й хочу коротко розглянути в цій статті. Його надруковано в „Свободі", ч. 147 з 8 серпня ц. р. З тексту цього листа видно, що Руденкове листування збігається в часі з диктатурою Брежнєва. У цім своїм листі М. Руденко написав: „Досі я ніколи не посилав до ЦК відкритих листів. Багато я написав їх за дванадцять років, але всі вони були закриті. І ось нарешті закриті листи привели мене — немолоду, всю в ранах, людину за щільно зачинені залізні двері камери... Щоб оборонити себе й товариша з Міжнародної амнестії (він має на увазі іншого, московського члена цієї групи Твердохлєбова — В.Ч.), цього листа я змушений оприлюднити".

На підставі отих його закритих листів до ЦК у мешканні Руденка зроблено трус і знайдено машинопис твору, що, либонь, ма назу „Монологи", а думки з цього „Монологу" і призвели до його арешту. „... Проти мене висунено ... звинувачення, — пише М. Руденко. — Висунено на підставі сторінок із мого письменницького архіву, на яких моєю рукою позначено: „Не для розповсюдження". Цей напис свідчить про те, що М. Руденко передбачав можливість трусу. Свого часу Остап Вишня в своєму „інтимному щоденникові" присягався, що дуже й дуже любить росіян, а Руденко, знавши вже практику судів на брежнєвськім „етапі", коли людей звинувачували за розповсюдження протисовєтських матеріялів, хотів був цим написом забезпечити себе від долі позасуджуваних на такій підставі. Але це його не врятувало. „І ось виходить, — пише він: — за ґарантованої Конституцією свободи слова мене звинувачують за слова, що ніколи не були сказані".

У наслідок цього звинувачення його, заслуженого героя „вітчизняної війни", протримали в ув'язненні тільки два дні, але натомість позбавили можливости бути письменником, заробляти на життя розумовою працею, конфіскували навіть друкарську машинку і йому довелося заробляти на прожиття сторужуванням, одержуючи тільки „шістдесят карбованців на місяць, що їх вистачає лише на хліб та на цигарки".

Це така історія Руденкового листа, зрештою, не єдина для дійсности в тій „найдемократичнішій державі в світі". Це один із фактів ліквідації „вільнодумства" покоління 60-их років. Але теоретичний зміст Руденкового листа своєрідний, такий, якого ми не знаходимо в інших українських опозиціонерів, покараних за „думки". Цей теоретичний зміст, очевидячки, є якимсь викладом отих Руденкових „Монологів". От він з'ясовує „буржуазну класовість" опозиціонерів як маневр бюрократія сталінського виховання, які бояться втратити здобуті позиції і через те чинять опір реформаторському молодшому поколінню. Він пише: „Радянські юнаки дуже гостро відчувають і болюче переживають порушення елементарної законности... І ось конфлікт батьків та дітей — глибоко внутрішній конфлікт — вихлюпується назовні, обговорюється в усьому світі... Було б корисно нам (він зараховує себе до „батьків", бо йому вже 54 р. — В.Ч.) піднестися до інтелектуального рівня власних дітей — і тоді ми зрозумі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

М. Мельник

ДО ПРОБЛЕМИ НАШОЇ ЄДНОСТИ

(Порядком дискусії)

(1)

Під сучасну пору єдність між українцями, що займаються політикою, це річ першорядної ваги і вона, у певних формах, є можлива до здійснення. Та щоб розглянути ті можливості, треба насамперед поглянути назад. Іншими словами, нам треба подивитись на те, що нас ділило в минулому, а тоді приглянутись змінам, які в сучасний час дозволяють на велику дозу оптимізму.

У минулому табір ОУН(б) мав переважаючу підтримку громади. За таких обставин табір цей не мав надто великої охоти ділитись з іншими групами своєю популярністю і силою. Він старався скріпити свою домінуючу позицію в українській громаді, і тому у багатьох випадках це політичне середовище не виявляло надто великої охоти притягнути до співпраці інші політичні групи. Провід ОУН(б) мав у тому повну підтримку „низів".

Та друга сторона не була аж така слаба. Вона майже за всяку ціну старалась зменшити популярність ОУН(б) і таким чином продовжувалась затяжна боротьба, в якій нерідко вживалося засобів, які не цілком були етичні. В тому самому часі дискусія на найбільш пекучі теми української визвольної боротьби майже зникла зі сторінок української преси, так наче б та проблема не існувала.

Створення УНРади багато в тому не допомогло. В дійсності, після того, як ОУН(б) вирішила стояти осторонь від УНРади, відсутність в УНРаді стала арґументом у дальшій боротьбі, мовляв, бандерівці руйнують нашу єдність. Але сьогодні можна сказати, що справи не були такі прості. УНРада була збудована так, що вона далеко не віддзеркалювала сили ОУН(б). З другої сторони ОУН(б) не мало надто еликої оходи співпрацювати з іншими групами. Коли б другий табір погодився на те, щоб ОУН(б) зайняла домінуючу позицію в УНРаді, тоді може б з того щось вийшло. Та так воно не сталось.

У міжчасі наступили великі зміни. Молодим людям посивіли скроні. Почались „великі" проблеми будівлі хат, купівлі другого авта, поїздки насамперед на Фльориду, а тоді до Европи, і „фундаментальні" децизії про те, чи малювати хату, чи йти на громадські сходини, де не тільки можна стратити час, а ще і кілька долярів. Поволі незмінні аксіоми почали ставати гіпотезами. Врешті, замість себе лаяти, люди почали зі собою дискутувати. Показалось, що українська тематика є багато ширша і важніша, чим затяжні суперечки між двома таборами.

Таким чином від не дуже навіть довгого часу ми почали дискутувати проблеми економічної і культурної політики в Україні, суті російського комунізму, політичної автономії УССР, „реальної" і визвольної політики, можливостей співпраці з сусідами тощо. Дискусія напевно заторкнула спосіб думання великої кількости людей. Виявилось, — і це є факт, — що коли після довгих літ зустрілися два „демократи", колишні товариші „по зброї" у боротьбі проти табору „блискучого відокремлення", що вони в дійсності є не однодумцями, а завзятими противниками. Бачите, один з них вважає, що у СССР панує інтернаціональна кліка, а другий — що СССР це російська імперія. До того — і це багато серйозніша справа — один є федераліст, а другий твердий самостійник.

Зійшлися також після довгих літ — і це теж факт — бандерівець з мельниківцем (по азбуці) чи може мельниківець з бандерівцем (по старшині). Їхали автом у далеку дорогу і продискутували усі проблеми. Виявилось, що їхні погляди на основні проблеми української визвольної боротьби приблизно такі самі.

Проблема політичної єдности — це одна з найтрудніших проблем. Та все таки тут і там деякі нації зуміли створити спільний фронт. Мабуть, найчастіше люди об'єднуються не тільки довкола певних принципів, але й довкола надпересічної якости провідника. Другий основний поштовх до єдности — це очевидна і неминуча небезпека, перед якою стоїть ціла нація.

Українська нація є під сучасну пору у незвичайно загрозливій ситуації. Біда в тому, що Україна, це не якась заморська колонія. Це земля, включена в російську імперію. Для Росії, українські природні багатства, українська індустрія, українські людські резерви для війська і доступ до Чорного моря є необхідні. Коли б Росія це все втратила, тоді вона зійшла б до рівня Німеччини чи Японії. А котрий російський провідник схотів би на те погодитись?

Тому російські уряди пробували і пробують українців русифікувати, колонізувати і виселювати поза границі їхньої країни. Треба припускати, що коли б ситуація залишилась — скажімо — на сто літ такою, як вона є тепер, вони до великої міри досягли б свою мету. І тому нам нема причин сумніватись у тому, що український народ ніколи дотепер не стояв перед більшою загрозою свого існування.

(Продовження буде)

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Валерій Остапенко. ВЕРШНИКИ В ЖИТАХ. Повість. Видавництво Золоті Літаври. Обкладинка — Ґреґорі. Місце друку не подане, 1975, ст. 160.

Автор пише, що це „повість про війну і людей. Більше про людей, про їх різну вдачу". Він твердить, що „описане тут—не вигадка", і що „персонажі правдиві, хоч читач напевно не чув про них". Це правда, читачі не читали таких літературних творів, в яких атори писали б так про Другу світову війну, як це зробив Валерій Остапенко.

Пригадаймо собі прославленого в Україні Олеся Гончаря і його трилогію „Прапороносці", видану в Києві у 1949 році. В Гончаревім творі головні герої (офіцери) — не українці, але між бійцями найбільше українців. Гончар був совєтським патріотом. Його герой Брянський навчає красноармійців, що „ми найпрогресивніша армія світу", а політрук Воронцов виразно підкреслив, що це російська власність, а не якась там „союзно - совєтська": „Частіше нагадуймо бійцям слова фельдмаршала Суворова: „Де олень пройде, там і наш солдат пройде. Де олень не пройде, там і наш солдат пройде".

В. Остапенко майже ровесник О. Гончаря (перший нар. 1920 р., а другий — 1918). Та він не пішов слідом Гончаря, який здобуває за свої твори нагороди та медалі. „Кінець війни... Захід і Схід увеселявся тріюмфом перемоги... А звичайний козацький сотник, шкутильгаючи на поранену ногу, опинився на роздоріжжі життя. На Схід воротя немає, а Захід — чужий, холодний...

Куди іти? Що шукати? Звернув на Захід. Довго там шукав і знайшов — Новий світ.."

І от тепер він нам подарував повість про те, як воювали і що думали оті бійці, які в Гончаревих „Прапороносцях" ішли „до подвигу в боротьбі за торжество комунізму". Остапенкові герої не думають про комунізм. Це в більшості українці, вони „люди різних вдач, це окремий клаптик життя, висмикнутий з великих подій Другої світової війни". Герої в повісті Остапенка не захоплюються совєтським патріотизмом. Автор пише: „І сталося так, що при першому ж пострілі на кордоні — отой совєтський патріотизм лопнув, як миляний піхур... А потім почалися здачі у полон, дезертирство, як небажання воювати за совєтський режим. Навіть тих, які вірили у той режим, охопили поразницькі настрої".

Та все ж таки герої повісти „Вершники в житах" воюють, бо вони, як ось підполковник Гордієнко, не віддають „себе на ласку брутального німецького конвоїра". Воюють усі ці Савицькі, Журби, Яценки тому, „що сподіваються змін, що їх може принести війна", і не розбігаються по лісах тому, бо „цього їм не дозволяє звичайна в о я ц ька честь".

Повість зачинається вибухом Другої світової війни. Кавалерійська дивізія стоїть в районі Жовкви під Львовом. Один її полк у Великих Мостах. Там пізнаємо всіх героїв повісти: Андрія Журбу, Калиновича, Яценка, підполковника Гордієнка та його доньку Оксану. Між новоприбулими ляйтенантами зі школи в Тамбові є і один москаль — Шмельов, який пізніше перейшов до НКВД і заарештував Журбу — головного героя повісти за те, що він дозволив вбити енкаведиста, який знущався над цивільним українським населенням. Було це вже на Лівобережжі в Чернігівщині, куди була відступила совєтська армія. Ця сцена показує, як населення ставилося до тієї війни, і як дивилися на неї військовики української національности.

„Вершники в житах" читається з дійсним зацікавленням. В нас мало писань про останню війну. Олег Лисяк почав був, навіть з успіхом, писати, але він відклав перо. Кажуть, що об'єктивніше пишеться з віддалення, ніж зараз після подій, коли немає відповідної часової перспективи.

Немає в нас літературних творів про великі події останньої війни, немає також і спогадів, як служили б матеріялом письменникам молодшого віку.

В. Остапенко пише, що його „повість може комусь не подобатись. За це даруйте. Як було — така і повість". Повість нам подобається, але нікому не може подобатись те, що вона видана без мовно - літературного редактора. Це і нам не подобається!

*

МАТЕРІЯЛИ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЦИНИ. Том перший. Видання Українського Лікарського Товариства Північної Америки, Ню Йорк, Мюнхен, 1975, ст. 336.

Цей перший том „Матеріялів до історії української медицини" містить праці лікарів д-рів Василя Плюща, Романа Осінчука й Ростислава Сочинського, а до Редакційної Колеґії належали ще лікарі д-ри Антін Жуковський і Осип Оришкевич. В 157 числі „Свободи" відзначили ми „Пропам'ятну Книгу УЛТПА" з нагоди 25-ліття його існування, а тепер згадуємо про перший том „Матеріялів до історії української медицини", які в дійсності є не „матеріялами", а частинами правдивої

(Закінчення на стор. 3-ій)

Василь Качмар

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ

4

І так постало Українське Суспільно Культурне Товариство в Польщі, яке намітило широкі пляни праці в надії на допомогу польського уряду, яку обіцяв у згаданій вище промові міністер освіти Ярosінський. Мережа клітин УСКТ поширилася по всіх поселеннях, чи пак переселеннях наших українців, а централя діяла і діє у Варшаві. Немає найновіших даних про кількість усіх клітин, від воєвідських починаючи, а на міських кінчаючи. Наприкінці 1971 року було: одна централя у Варшаві, 6 воєвідських, 14 повітових і 25 міських й у них 205 самодіяльних гуртків.

Праця УСКТ ведеться у таких напрямках: організаційний, кольпортажа українських книжок і часописів, шкільництво, правні поради та інтервенції в урядових чинників і видавнича діяльність.

Якщо мова про організаційні справи УСКТ, то його членство спирається на принципі індивідуального членства. Всі воєвідські, повітові та міські гуртки УСКТ мають свої домівки, в яких ведеться як на тамошні умовини ця многогранна праця.

Культурно - освітня праця УСКТ доволі поширена та інтенсивна. В перших роках своєї діяльности, наприклад, централя зорганізувала т.зв. рухоме кіно, тобто: на вантажному авті їздило кіно з міст до міст, в яких живуть українці, висвітлюючи різні українські фільми, як „Ой не ходи, Грицю," „Наталка Полтавка", „Украдене щастя" тощо. За один рік такої мандрівки оте мандрівне кіно зробило 205.000 км. дороги по різних місцевостях, в яких проживають українці. Якщо взяти до уваги, що в організаційній ділянці праця утруднена, бо багато наших людей боїться признаватися до українства, то такі вистави кіна, театральних гуртків та співочих хорів відвідують майже всі українці даних місцевостей.

Під цю пору УСКТ має у Варшаві репрезентативний хор „Журавлі", а в майже всіх повітових і воєвідських центрах, навіть міських, існують драматичні гуртки, хори, оркестри, а, напр. у Перемишлі театральний гурток ставив у 1974 році „Лісову пісню" Лесі Українки не тільки у своєму місті, але теж гостював у Кракові з цією ж виставою. У цьому місті існує репрезентативний церковний хор „Горі імієм серця", а при УСКТ — хор „Бескиди" і дівочий хоровий ансамбль „Синя Лентючка". Усі ті діяльні гуртки часто роз'їжджають по всій Польщі, включно з церковним хором „Горі імієм серця". Він був прошений різними римо - католицькими централями на виступи в різних містах Польщі. Організується теж щорічні фестивалі „Пісні, танку і танцю". УСКТ видає часопис — тижневик „Наше Слово" з додатком на лемківській говірці „Лемківська Сторінка", а також місячник „Культура". При Товаристві появляється ще поважним накладом місячний додаток для дітей „Ранок" та щорічно видається дуже добре зредаґований календар у накладі понад 15 тисяч примірників. Крім своїх видань кольпортується українські видання з УССР, головно з Києва та Львова. Розуміється, що по містах кольпортажею преси і книжок займаються урядові кіоски „Рух", за що УСКТ довго змагався.

Шкільництво

„Монитор Польський" з 19-го жовтня 1953 року повідомив, що Міністерство освіти створило у Варшавському університеті катедру української філології. Невеличке число українців - студентів почало вивчати там українські дисципліни. У вересні 1965 року постав у Бартошицях Український Педагогічний Ліцей. У тому ж році створено в Банях Мазурських українську початкову школу. У 1957-62 рр. постали українські школи в Лабуню Великому і в Чахові (на Штеттінщині) і вчительська педагогія у самому Штеттіні. У 1958 році у Білому Борі в Кошалівщині основано українську школу ім. Тараса Шевченка. В тих самих роках УСКТ зорганізував у багатьох місцевостях курси рідної мови для українських дітей у віці від 4-го до 9-го року життя.

Але хоч у постанові уряду Польщі виразно сказано, що навіть, якщо в даній місцевості є тільки 7 українських дітей, то на бажання батьків треба ввести паралельне навчання української мови, а Відділ освіти повинен призначити учителя зі знанням української мови там, де є більші скупчення українських дітей, і що „доручається творити кляси з українською мовою", то це лише теорія. На практиці все є інакше: на Лемківщині немає жадного пункту навчання української мови, хоч батьки постійно цього домагаються. У Перемищині існують лише 4 станиці навчання українською мовою, але зате в місті, в якому живе коло 3.000 українців, немає ніодної української школи. Мало того, немає навіть паралельної кляси для українських дітей, щоб вони могли вивчати свою рідну мову.

Шкільні видання

Зі зростом, хоч і невеличким, українських шкіл заіснувала потреба видавання шкільних підручників. Це і примусило головне правління УСКТ вже в 1959 році видати перший „Буквар" — основу вивчення української мови. Його злажено з „Букваря", виданого в Совєтській Україні. При кінці того ж року опрацьовано читанку для IУ, У і УІ кляс. І в цьому випадку користувались видавці підручниками, які видано в УССР. Щойно в 1967-69 роках видано читанку для II кляси і „Хрестоматію" з української літератури для УІІІ кляси. В 1969 році видано теж першу граматику української мови для У-УІІІ кляс.

Правна опіка

Правна опіка та поради для українців у Польщі в початках поселення після війни була одним із найважливіших завдань УСКТ-ва. В тому непевному часі наші люди були трактовані, як громадяни останньої кляси. Їм, переселеним, надавано господарства зовсім знищені,

(Закінчення на стор. 3-ій)

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Продовження зі стор. 2-ої)

історії медицини на землях України.

Проф. д-р Василь Плющ вмістив у цій книзі три розвідки історичного характеру: „Медична освіта в Україні" (11-95), „Медична наука в Україні в першій половині XX сторіччя" (96-160) і „Медична преса в Україні" (161-190).

В. Плющ кінчає свою працю про медичну науку в Україні вірою, що „прийде час, коли українська наука буде звільнена від примусової московської одежі, від накиненої їй згори марксоленінської догми, коли вона зможе говорити вільно повним голосом... і тоді ввесь світ дізнається, які великі скарби внесли українські вчені медики у скарбницю світової науки".

Той сам автор при кінці статті про медичну пресу подав спис всіх медичних журналів, які виходили в Україні з 1860 до 1974 року — було їх 213.

Д-р Роман Осінчук дав праці на дві теми: „На стійці народного здоров'я" (про Українське Гігієнічне Т-во у Львові) та про „Наукове Товариство ім. Шевченка та українських лікарів". „Ідейна праця Укр. Гігієнічного Т-ва, виконана нашими лікарями серед народних низів та їхня боротьба за народне здоров'я залишила тривалий слід в історії українського світу на західніх землях України, залишила вдячну і тривалу пам'ять про Українське Гігієнічне Товариство у Львові та збудувала найкращий, найтриваліший пам'ятник довголітньому його голові й основникові, творцеві, меценатові та піонерові народного здоров'я, сл. п. проф. д-рові Маріянові Панчишинові", — кінчає свою розвідку д-р Р. Осінчук.

Д-р Ростислав Сочинський вмістив розвідки про „Двадцять років Українського Лікарського Товариства Північної Америки" та про „Наукові З'їзди УЛТПА за 20 років існування Товариства". Ці обидві праці інформують про життя й працю в УЛТПА впродовж його існування. Автор пише, що його „статті містять тільки сухі факти й цифри", але вони цікаві, бо з них довідується читач про історію УЛТПА, про те, що воно робило впродовж свого існування.

При кожній праці подана бібліографія та резюме англійською мовою. В книзі 74 знімки: 41 світлин видатних українських вчених медиків і біологів при працях проф. В. Плюща та 28 фотографій після праці д-ра Р. Осінчука.

Редакційна Колегія стверджує, що ми „не маємо опрацьованої історії української медицини, хоч знаємо, що ще за княжої доби українська земля славилася відомими лікарями, знаними цілому тодішньому культурному світові". В так званій українській державі, в УССР, подібного видання до цієї книги немає, тому наші лікарі на чужині можуть справді пишатися цією публікацією, яка є першим томом, до якого мають приєднатися в найближчому році два дальші томи. Редактори і автори працюють без винагороди.

Можна тільки погратулювати українським лікарям на чужині, які ведуть перед в організаційній праці між всіма професіоналістами. Наші лікарі не тільки лікують своїх пацієнтів, але і працюють науково у своїх ділянках.

ІСТОРІЯ І ЗМІСТ ОДНОГО ВІДКРИТОГО ЛИСТА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ли б, що вони жадним робом не клясові вороги, а чесні, мужні, допитливі юнаки".

Але він пішов далі в цьому своєму теоретизуванні. „Я передусім вбачаю низький рівень духової культури в тому, що ми з власних дітей почали виготовляти „клясових ворогів", — пише він. — Це такою мірою протиприродне, що піддає сумнівові багато чого в нашій ідеології. Ба, навіть більше: піддає сумнівові основи самого марксизму з його докорінно помилковою клясифікацією суспільства". Крім того, він піддав критиці основне економічне твердження марксизму, твердження про джерело додаткової вартости. Ревізія марксизму почалася в нього після того, як він довідався про „потворні злочини Сталіна". У нього виникло болюче питання: „Чому? Чому це сталося?" Його шукання відповіді на це питання привели до висновку: „помилкова сама теорія, яку ми поклали в основу перебудови світу". „Маркс виводить додаткову вартість виключно з людських м'язів, себто з додаткового часу та додаткової праці". Але перед тим треба було пояснити, звідки і як потрапляє енергія до наших м'язів. Не відповівши на це, ми відтинаємо людину від природи — і тоді з нею можна витворяти все, що забагнеться будь-якому урядовцеві. На цьому й виростає сталінщина". Він, Руденко б то, навіть каже, що сам Маркс наприкінці свого „Капіталу" „визнав правосильність великої формули, висуненої українським філософом С. Подолинським: додаткова вартість — це додаткова енергія Сонця, що її використовують люди для свого поступу".

Я не фахівець у цих питаннях, економісти можуть тут не згоджуватися з М. Руденком, але він, очевидячки, не зовсім дилетант у цій матерії, бо він називає своїми вчителями відомого академіка А. Сахарова та кібернетика В. Турчина. Такі думки могли законитися в атмосфері сучасної технічної революції, а цю революцію, як це ввесь час твердить академік Сахаров, рухає таки капіталізм, бо з лона капіталізму походять всі епохальні винаходи нашого часу — атомова енергія, кібернетика, транзисторне радіо, — ні одного такого винаходу не зроблено за понадп'ядесятрічну історію Совєтського Союзу. Звідси в Сахарова вимога конвергенції двох систем — Капіталістичної й комуністичної. А М. Руденко у своїм листі пише: „Неминучість докорінної економічної реформи на базі капіталізму — ось що випливає!" І в цьому він покликається на... Леніна: „Засновник радянської держави... залишив нам власну економічну теорію — славетну НЕПУ. Саме вона нам потрібна — у найширшому, необкраяному вигляді!"

Свого листа М. Руденко закінчує такими зворушливими словами: „Я вірю в людський розум — вірю, що він переможе! Це неминуче. І нема нічого поганого в тому, що західні народи допомагають нам звільнитися від сталінізму — я вітаю цю допомогу. Вона походить не від буржуазії, як запевняє дехто, а від високої культури духа".

Я вважав потрібним розглянути уважніше основні моменти цього листа і цим, сказати б, піднести його до рангу історичного документа, оскільки в звичайній газетній публікації такі тексти здебільшого скоро забуваються. Для більшого утривалення його долі слід би було видати його ще й у якомусь збірнику абощо. Але для цього треба б добути російський оригінал його, бо надрукований у „Свободі" текст викликає деякі застереження. З одного боку, це нібито переклад, зроблений на Україні, як про це свідчать русифікаторські слова „од", „верстак" тощо, а з другого неможливі в тамтешнім перекладі слова „совєтський", „конечний", „прокуратор". Є й місця, які трудно зрозуміти. Є загадковий вислів „вишукують що інше — те, чого нема й не було", який (вислів) суперечить попередньому матеріялові, що став за підставу для переслідування М. Руденка.

Появилася книжка д-ра М. Вацика „Іван Франко – його ідеї та змагання"

Д-р Микола Вацик

Ню Йорк (НТШ) — В серії видань Бібліотеки Українознавства НТШ том 38 (англ. серії т. 11) появилася праця д-ра Миколи Вацика під заголовком „Іван Франко — його ідеї та змагання" — англійською мовою.

Книжка має 130 сторінок друку і видана в серії ювілейних видань Наукового Товариства ім. Шевченка з нагоди відзначення його сторіччя. Книжка вийшла під редакцією наукового секретаря НТШ проф. д-ра Миколи Чировського, вступне слово написав проф. д-р Василь Лев, а передмови до німецького видання з 1948 року та англійського видання з червня 1974 р. — сам автор. Праця обіймає три періоди творчости і праці Івана Франка, а саме роки 1873 - 1876 „Під чаром українського романтизму", 1877 - 1897 роки в двох частинах, а саме „Еволюція Франка в напрямі позитивізму" і „Відворот Франка від соціялізму", та третій період 1898 - 1916, що обіймає „Національний напрямок в творчости Франка", „Становище Франка відносно марксизму", „Аналіза поеми ‚Мойсей'" та висновки. При кінці книжки додана обширна бібліографія в мовах українській, англійській, німецькій, російській, польській і латинській та показник імен. Ціна 7.75 дол. Замовлення приймає НТШ в Ню Йорку.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що у середу, 17-го вересня 1975 року, ненадійно, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО, СИН та БРАТ

бл. п.

МИКОЛА СТРУК

уроджений 23-го серпня 1921 р. у селі Града, Західня Україна.

ПАНАХИДА — у п'ятницю, 19-го вересня 1975 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні McNerney-Burnadz при 371 Lakeview Avenue в Кліфтоні, Н. Дж.

ПОХОРОН у суботу, 20-го вересня 1975 р. о год. 8:30 ранку, з церкви св. Миколая у Пассейку, Н. Дж., а опісля на цвинтар Кальварія у Патерсон, Н. Дж.

Горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
ХРИСТЯ — дочка
КОНСТАНТИН — син
БАТЬКО та СЕСТРИ в Україні
ЯРОСЛАВ — брат в Америці
та близчча і дальша Родина в Америці і в Україні

УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

не приділювано кредитів на господарювання, заборонено повертатися на свої (лемківські) землі, до своїх колишніх господарств, хоч вони лежали облогом, пустирями. Тоді почалися всі можливі інтервенції, правні поради, роз'їзди по різних місцевостях, і вони мали певні успіхи, одначе виєднати зміну закону про поворот лемків і холмщан на свої прадідні господарства таки й досі не вдалося! Щоправда, від 1956 року вже не робиться таких труднощів при повороті на прадідні землі, як це бувало раніше, коли поворотців засилалося до карного табору в Явожні. Проте ще й тепер Відділ Народних Рад у Кракові не дозволяє лемкам поселюватись у повітах Новосандацькому й Новотарському. Ця дика заборона стосується українців і циган.

Як уже згадано, на Лемківщині немає ні однієї школи з українською мовою навчання. У селах: Ганчова, Ждиня, Граб, Лосі, Зиндранова, Полянах і Білинка, українські батьки складали кілька разів заяви-домагання навчання їхніх дітей української мови в школах, одначе безуспішно. Навпаки, шовіністично настроєні учителі - поляки забороняють нашим дітям говорити по-українськи навіть в часі перерви науки. Слід відмітити, що і УСКТ-во, чи пак його центральне правління, не може багато в цьому напрямі зробити, хоч це установа польським урядом дозволена.

Українська Православна Церква

Українська Православна Церква в Польщі є якимось чином залежна від російської, бо ж вона існує в комуністичній державі. Правда, вона до певної міри є немов би незалежна, бо має свою Духовну Семінарію у Варшаві, свою ієрархію і своїх священиків, одначе ця Церква не може бути, до речі, названа Українською Православною Церквою у повному значенні цього слова, бо це властиво Польська Православна Церква (Костьол), до якої належать крім українців і білорусів також і поляки. Вона, ота Церква, є дуже залежна від уряду, тож має свої єпископства та навіть митрополію і тому трапляються випадки, ще навіть і тепер, що уряд відбирає наші, відновлені власним коштом українські католицькі церкви і віддає їх православним; зокрема діється таке на Лемківщині. Баптистських чи євангелицьких українських громад у Польщі немає, а якщо є такі, то вони мають інтернаціональний характер, бо до такої громади - секти належать різні національності. Існує побоювання, що вони можуть бути інспіровані росіянами.

Українські покликання до духовного стану

На превелику радість треба ствердити, що покликання існують серед української молоді в Польщі більше як у ЗСА чи в Канаді. Це переважно молоді хлопці і дівчата чесних і твердих лемківських родин і переселенців із Посяння. Отці Василіяни мають у своєму манастирі у Варшаві приблизно 15 хлопців у новіціяті. Багато українців вивчає теологію у польських духовних семінаріях, а приватно вивчають у свідомих наших Отців наш обряд, Літургію, історію нашої Церкви та інші церковні дисципліни Східної Церкви. Бувають випадки, що оті наші питомці приїжджають двічі на тиждень до своїх українських Отців на науку, роблячи 15 - 20 кілометрів дороги в один бік. Те саме стосується і жіночих чернечих чинів нашого обряду, з цією тільки різницею, що дівчата, покликані до чернечого життя, відразу вступають до наших манастирів, чи то Сестер Служебниць, Василіянок чи Йосифіток. Наші Сестри в Польщі виконують велику працю, бо часто мандрують від місцевости до місцевости, навчаючи українських дітей катихизму.

(Із матеріялів Українського Соціологічного Інституту в Ню Йорку, який підготовляє до друку дослідну працю про поселення українців в світі п.н. „Українські поселення - довідник." Поміщена тут праця ред. Василя Качмара, знавця і дослідника відносин в післявоєнній Польщі, кидає цікаве світло на сучасне положення українців в тій країні).

(Кінець)

СПОРТ

Ювілейні святкування УСО „Тризуб" під знаком акції оборони Валентина Мороза

Філядельфія. — Згідно з плянами Ділового Комітету для відзначення 25-річчя УСО „Тризуб", 7-го вересня ц. р. тут на стадіоні Центральної Середньої Школи відбулася перша фаза Ювілейних святкувань, що проходила під знаком маніфестації, в обороні Валентина Мороза.

У цих святкуваннях крім спортової молоді УСО „Тризуб", УСТ „Чорноморська Січ" з Ньюарку, УАСТ „Тигри" з Трентону, взяли участь теж місцевий осередок СУМА і молодь місцевої станиці Пласту. Святкування розпочалися спортовими зустрічами новацьких і учнівських дружин, які проходили на двох площах рівночасно.

По закінченні цих змагань провідники поодиноких організацій зарядили збірку на долішній площі стадіону, з якої і розпочалася маніфестація. По переході на головну площу стадіону, учасники оформилися перед центральною трибуною, над якою повівали американський і український — прапори. Тут відбувся звіт провідників і капітанів поодиноких організацій, а далі відіграння американського і українського гимнів.

З короткими промовами виступали чолові діячі УСО „Тризуб", панове: Степан Бриндзей і Роман Савчак. Привіти від УСТ „Чорноморська Січ" від УСЦАК передав, Мирон Стебельський (голова УСТ „Ч. Січ" та заст. голови УСЦАК), який теж вручив пропам'ятний подарунок від „Ч. Січі" для УСО „Тризуб" на руки голови С. Бриндзея. Від місцевого Відділу УККА вітав Ювілята д-р Ценко. Після привітів відбулася маніфестація організованих груп молоді в одностроях своїх організацій з численними прапорами і транспарентами, на яких виділи написи з кличем в обороні В. Мороза. Публіка рясними оплесками нагороджувала всі групи молоді. Після маніфестації продовжувалися змагання старших дружин копаного м'яча. Подаємо вислідн цих ювілейних зустрічей:

Новаки: „Чорноморська Січ" — „Тризуб" 2:0, Учні „Чорноморська Січ" — „Тризуб" 0:0. Аматори „Тризуб" — „Тигри" Трентон 2:2. Юнаки — „Тризуб" — „Ч. Січ" 9:3. Олдбої „Ч. Січ" — „Тризуб" 2:1. Професійна дружина „Тризуб" — І-ша дружина „Ч. Січ" 2:0.

По закінченні змагань в домі „Тризуба" відбулося прийняття для спортової молоді учасників змагань та вручення Трофеїв, яким проводив Я. Козак.

В загальному, перша фаза Ювілейних святкувань УСО „Тризуб", пройшла досить успішно. Провідні діячі Ювілята зробили все можливе для піднесення святочного настрою власного членства, симпатиків і численних гостей.

Видатні осяги в ділянці копаного м'яча, здобуття чотирикратного першенства ЗСА в минулих 25-ти роках і головно відновлення в останніх роках дуже важливої в нашій дійсності фізичного виховання української молоді, зообов'язує громадян міста братньої любови до більшої піддержки УСО „Тризуб" на його новому шляху до успішного 50- Річчя.

О. Твардовський

Союзовий День в Чікаґо

Закінчення зі стор. 1-ої)

нелегко допомагати, бо він під московським караулом. Наша жертвенність а Америці і Канаді знову зросла б якби можна допомогти рідним чи організаціям, що служать „Самостійній". На жаль, такої свободи і організацій на Україні немає і підписи в Гельсінках це — московський обман.

Та не розходиться тільки про гроші. Треба тримати Українську Громаду разом, щоб рятувати її від винародовлення, від байдужности в службі для України. Тому треба робити, що вдасться. Зустрічі молоді допомагають в поборюванні мішаних подруж, на які нарікають наші жінки. Треба крім щорічних контестів Лікарського Товариства, чи Товариства Інженерів — вивести наш молодечий загал на більше вільну, невимушену програму. УНСоюз дбає про того роду стрічі молоді і старших. По великих наших осередках влаштовуються Союзові імпрези.

Така Імпреза відбудеться в Чікаґо, в неділю 21-го вересня на площі Визвольного Фронту в Палатайні, 30 миль від Чікаґо. Там постала нова громада, нова парафія, чого не було до прибуття нової еміграції. Українці здобули Палатайн.

Якщо вже здобули то треба наповнювати громаду і містечко змістом, щоб осягнути вплив в міській адміністрації.

Тому на останній нараді Імпрезового комітету в п'ятницю 5-го вересня обговорено деталі програми, до вибору королеви включно. Відділи УНСоюзу в Палатайні та Арлінґтоні Гайтс є господарями програми, що почнеться о год. 10 ранку. Не потрібно везти зі собою кошиків з харчами, бо на місці можна буде дістати теплі страви й напитки.

Площа, де відбудеться Союзовий День знаходиться під числом 136 Іст Іллинойс вулиця.

Степан Куропась

Ізраїль не вживатиме американських ракет для атомових головок

Вашінґтон. — Ізраїльський міністер оборони Шімон Перез, який прибув до ЗСА, щоб обговорити справу військової допомоги для Ізраїля з державним секретарем Генрі Кіссінджером і секретарем оборони Джеймсом Шлесінджером, заявив в середу(17 вересня, що його країна хоче набути найомодерніші американські ракети, але запевнив, що його уряд готов ґарантувати, що ці ракети не вживатимуть атомових головок, а будуть озброєні звичайними знарядами. Промовляючи в Крайовому Пресовому Клюбі, міністер Перез сказав, що Ізраїль потребує цих ракет, щоб мати змогу на випадок війни протиставитися Єгиптові, Сирії та Лівії, які одержали подібні ракети від Совєтського Союзу. Ізраїль також плянує набути в ЗСА військові літаки типу Ф-16, а крім того найновіші танки. Коли Ізраїль погодився підписати домовлення з Єгиптом щодо сепарації їхніх військ на території Сінайського півострова, то ЗСА обіцяли розглянути справу нової зброї для Ізраїля.

Брежнєв повернувся до Москви, відбув зустріч з кремлівськими ідеологами

Москва. — Ройтерс інформує, що генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв, по довшій відсутності в Москві і літніх вакаціях, повернувся в середу, 17-го вересня до столиці і таки цього самого дня відбув одногодинну зустріч з кремлівськими ідеологами, які попали останньо в конфлікт з деякими лідерами комуністичних партій Заходу. Дискусію між совєтськими і західніми комуністичними ідеологами викликала стаття проф. Константина Зародова, поміщене в офіційному органі ЦК „Правда", у якій він доражував, щоб в ранній стадії революції комуністичні партії змагали до створення диктатури пролетаріяту. Стаття Зародова викликала неґативну реакцію комуністів на Заході і стала причиною гострої і довгої дискусії між соціялістами і комуністами Франції, які раніше між собою дружньо співпрацювали.

Індустріяльна продукція знову збільшилася

Вашінґтон. — Федеральна Рада Резерв повідомила, що протягом серпня індустріяльна продукція країни зросла на 1.3 відсотка. Це вже четвертий місяць підряд, що ця продукція зростає, але серпневий зріст є найвищий, бо в липні і червні він становив тільки по 0.5 відсотка. Речники Уряду та спеціялісти з приватного сектора твердять, що чотиримісячне збільшення в індустріяльній продукції країни підтверджує, що економічна рецесія дійшла свого найгіршого пункту в квітні та що відтоді економічна ситуація постійно поліпшується та що є всі перспективи, що буде поліпшуватися протягом наступних місяців. Але економісти передбачають, що поліпшення в економічній ситуації буде трохи повільніше ніж Уряд сподівався, тобто продукція не зростатиме дуже швидким темпом, а рівень безробіття також зменшуватиметься повільніше ніж передбачувалося.

Зменшення в податках залежатиме від видатків Уряду

Вашінґтон. — Секретар скарбу Вілліям Саймон і Джеймс Линн, директор Бюра Управління й Бюджету, в середу 17 вересня, заявили, що продовження ще на один рік теперішніх зменшень у федеральних податках залежатиме від того чи далі зростатимуть тим самим швидким темпом видатки федерального Уряду. Якщо видатки Уряду дальше зростатимуть, що може спричинити 50-60 більйоновий бюджетовий дефіцит, то зменшення у федеральних податках, встановлені на початку цього року, не будуть продовжені на 1976-ий рік, заявили речники Уряду. Урядові економісти та спеціялісти з приватного сектора твердять, що зменшення в податках потрібне, щоб дати спроможність економіці країни, яка недавно находилася в рецесії, продовжувати розвиватися. Хоча Конґрес і Білий Дім стараються обмежити видатки Уряду, то вони все одно постійно зростають. Контрольований демократами Конґрес правдоподібно таки рішить продовжити на наступний рік зменшення в податках, але президент Форд може накласти „вето" на таку пропозицію, якщо думатиме, що державний дефіцит буде надто високий.

НАТО зацікавлене купівлею американської зброї

Вашінґтон. — Ройтерс інформує, що у столиці ЗСА перебуває тепер оцінюча комісія Північно-Атлянтийського Оборонного Пакту (НАТО), яка веде переговори з відповідними чинниками про закуп американської зброї для військ НАТО, зокрема танкового озброєння (гармат, скорострілів) і протитанкових новочасних базук та інших стрілен, які, як виявили останні випробування, здібні пробивати матеріял, вживаний при будовах совєтських танків. Група експертів з країн Великобританії, Німеччини і ЗСА, познайомившись з ситуацією, представить свої рекомендації відповідним чинникам НАТО в Брюсселі.

Нові видання

Юліян Радзикевич; „Лупулові Скарби", Історичне оповідання, Видавництво „Дніпрова Хвиля", Мюнхен 1975, Редакція Івана Кошелівця, обкладинка Якова Гніздовського, 292 стор.

В українському видавництві „Дніпрова Хвиля" у Мюнхені появилася нова цікава книжка на історичну тему п.н. „Лупулові Скарби", що її написав Юліян Радзикевич.

Юліян Радзикевич народився 1900 р. у селі Витенка Мала, Рава Руського пов. на Львівщині у священичій родині. Під час Першої світової війни Радзикевич боровся за волю і самостійність України в рядах УГА. Як старшина артилерії воював він проти поляків, большевиків та денікінської білої ґвардії і в „Трикутнику смерти" попав у польський полон.

Після звільнення з полону студіював Ю. Радзикевич в Українському тайному університеті у Львові, а згодом продовжував студії у Карловому університеті в Празі і в 1927 р. здобув диплом доктора медицини.

Приватну лікарську практику проводив у Копичинцях, а пізніше в Судовій Вишні біля Львова, де був також лікарем УПА.

У 1944 р. виемігрував до Німеччини, а в 1949 р. до ЗСА і поселився в стейті Мериленд. В одній з великих лікарень цього стейту він був директором туберкульозного відділу.

У вільні хвилини від лікарської практики писав Ю. Радзикевич історичні повісті: „Полковник Данило Нечай" („Новий шлях", Вінніпеґ 1961), „Полум'я" („Дніпрова Хвиля", Мюнхен 1963) і „Лупулові скарби".

Закінчив він також ще повість про англійського мандрівника Івана Сміта, який побував також і в Україні, потім виїхав до Північної Америки і оснував там нову колонію. Одначе повість чекає ще на свого видавця.

Помер Юліян Радзикевич 4-го лютого 1968 року.

Історична повість „Лупулові Скарби" змальовує добу Богдана Хмельницького, зокрема події зосереджуються довкола постаті Молдавського господаря Василя Лупула, що був посвояченим із гетьманом України Богданом Хмельницьким внаслідок одруження старшого сина Б. Хмельницького, Тимоша, з молодшою донею Лупула Роксандою.

Лупул — це захланна, підступна й продажна людина. Він був хитрий, лукавий і віроломний; погано поводився з людьми, страшно обдирав і використовував своїх підданих. Народ ненавидів його більше, як будь-кого із попередніх господарів. Бояри також не любили Лупула, бо він усе загортав тільки для себе, а їм нічого не залишав.

Дуже влучно господаря і всіх бояр характеризує одна із головних постатей повісти — Ярема Градич: „Зрада там скрізь, підступ, віроломство. Кожний там під другим яму копає, знаючи або не знаючи, що таку ж яму копають під ним" (стор. 37). Ярема Градич — молодий козак — родом із Крехова — капітан райтарії у Б. Хмельницького. Рідня Градича походила з-під Сучави в Молдавії.

Після закінчення школи Коли закінчилася у Німеччкнязя-електора пруського. Коли закінчилася у німеччині війна, він найнявся на службу до семигородського князя Ракоція, в якого дослужився до ступеня поручника райтарії. З уваги на те, що в Ракоція дальше служити було годі, бо молодий Градич не міг стерпіти підкупства, зради й обману, він вирішив найнятися до польського гетьмана Станислава Потоцького і розпочав свою нову службу у Кам'янці-Подільському, де комендантом був пан Кондрацький. Коли Градич довідався, що Б. Хмельницький розпочав війну проти польської маґнатерії, вирішив бити чолом гетьманові Хмельницькому та проситися в нього на службу. Утік він з Кам'янця-Подільського й повернувся до Крехова. Але не застав у живих своїх батьків. Обоє вони повмирали від чорної пошести, що покотом валила населення у цілому краю.

У крехівському манастирі він зустрів тяжко хворого на чорну недугу старого козака — сотенного осавула Антонівської сотні Білоцерківського полку Семена Білецького.

Після того, як Білецький щасливо переніс страшну недугу, обидва козаки рушили в дальшу, повну багатьох пригод, дорогу до Чигирина, до гетьмана Б. Хмельницького.

Тим часом у Молдавії розгорілася домашня війна. Можний боярин Степан Георгіца підняв повстання проти захланного господаря Василя Лупула й проголосив себе господарем Молдавії.

Лупул задумав скористати з того, що став тестем гетьманича Тимоша і козацькими руками вигнати князя Ракоція із Семигороду і взяти собі, а Басараба, господаря Волощини, прогнати з Волощини і дати своєму братові. В той час володарі Молдавії, Волощини і Семигороду були в васальній залежності від турецьких султанів і хто з них більшу данину присилав султанові, той був у більшій ласці.

Проте не так склалося, як плянував захланний Лупул. Георгіца скоро розбив Лупула і зайняв Ясси.

Тиміш Хмельниченко поспішив на допомогу тестеві Лупулові з безстрашним Богуном, Білецьким, Градичем, з добірливими відділами, козаків, розбив супротивників свого тестя і заволодів столицею Молдавії, Яссами. Та не на довго. Лупул встановив страшний терор і, зненавиджений народом, знову мусів скоро утікати з невеликими відділами свого війська. При обороні Сучави Тиміш був смертельно поранений і швидко помер.

Повість читається із великим зацікавленням і легко. Події і героїв змалював автор правдиво й майстерно. Твір написаний доброю літературною мовою.

Степан Чорний

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ 170 Відд. відбуватимуться в кожну ТРЕТЮ СУБОТУ МІСЯЦЯ, в год. 6-ій веч. в УНДомі, Fleet St., Jersey City, N.J. — Управа.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

що Адміністрація не буде поміщувати жадних оголошень

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

ТАРЗАН, Ч. 7365. Від важний молодий мужчина

Мені ніколи не прийшло на думку, що інші люди не знатимуть як дати собі раду в джунглях!

„Отже, коли два старші мужчини пішли в джунглі, то я не турбувався їхньою долею..."

„Але три особи, які осталися біля хатини, затривожилися..." „Молодий мужчина наказав двом жінкам сховатися в хатині, а тоді він сам, озброєний моїм списом, пішов шукати за двома старшими чоловіками!"